

2013

Vetera analecta, sive collectio veterum aliquot opera & opusculorum omnis generis, carminum, epistolarum, diplomaton, epitaphiorum, & cum itinere germanico, adaptationibus & aliquot disquisitionibus R.P.D. Joannis Mabillon, Presbiteri ac Monachi Ord. Sancti Benedicti e Congregatione S. Mauri. Nova Editio cui accessere Mabilloni vita & aliquot opuscula, scilicet Dissertatio de Pane Eucharistico, Azymo et Fermentatio ad Eminentiss. Cardinalem Bona. Subiungitur opusculum Eldefonsi Hispaniensis Episcopi de eodem argumentum. Et Eusebii Romani ad Theophilum Gallum epistola, De cultu sanctorum ignotorum, Parisiis, apud Levesque, ad Pontem S. Michaelis, MDCCXXI, cum privilegio Regis

Follow this and additional works at: <https://digital.kenyon.edu/perejournal>

 Part of the Ancient, Medieval, Renaissance and Baroque Art and Architecture Commons

Recommended Citation

Reynolds, Roger E. "Vetera analecta, sive collectio veterum aliquot opera & opusculorum omnis generis, carminum, epistolarum, diplomaton, epitaphiorum, & cum itinere germanico, adaptationibus & aliquot disquisitionibus R.P.D. Joannis Mabillon, Presbiteri ac Monachi Ord. Sancti Benedicti e Congregatione S. Mauri. Nova Editio cui accessere Mabilloni vita & aliquot opuscula, scilicet Dissertatio de Pane Eucharistico, Azymo et Fermentatio ad Eminentiss. Cardinalem Bona. Subiungitur opusculum Eldefonsi Hispaniensis Episcopi de eodem argumentum. Et Eusebii Romani ad Theophilum Gallum epistola, De cultu sanctorum ignotorum, Parisiis, apud Levesque, ad Pontem S. Michaelis, MDCCXXI, cum privilegio Regis." *Peregrinations: Journal of Medieval Art and Architecture* 4, 2 (2013): 154-172.
<https://digital.kenyon.edu/perejournal/vol4/iss2/3>

This Feature Article is brought to you for free and open access by Digital Kenyon: Research, Scholarship, and Creative Exchange. It has been accepted for inclusion in *Peregrinations: Journal of Medieval Art and Architecture* by an authorized editor of Digital Kenyon: Research, Scholarship, and Creative Exchange. For more information, please contact noltj@kenyon.edu.

Vetera analecta, sive collectio veterum aliquot opera & opusculorum omnis generis, carminum, epistolarum, diplomaton, epitaphiorum, & cum itinere germanico, adaptationibus & aliquot disquisitionibus R.P.D. Joannis Mabillon, Presbiteri ac Monachi Ord. Sancti Benedicti e Congregatione S. Mauri. Nova Editio cui accessere Mabilloni vita & aliquot opuscula, scilicet Dissertatio de Pane Eucharistico, Azymo et Fermentatio ad Eminentiss. Cardinalem Bona. Subiungitur opusculum Eldefonsi Hispaniensis Episcopi de eodem argumentum. Et Eusebii Romani ad Theophilum Gallum epistola, De cultu sanctorum ignotorum, Parisiis, apud Levesque, ad Pontem S. Michaelis, MDCCXXI, cum privilegio Regis

PROVISIONAL TEXT edited by Roger E. Reynolds, Pontifical Institute of Mediaeval Studies

M=Mabillon *Vetera analecta*, 549-551

Pa= Paris Bibliothèque nationale de France lat. 2077, fols. 122r-123r

Pb= Paris Bibliothèque nationale de France lat. 2855, fols. 63r-68r

V= Biblioteca Apostolica Vaticana Vat. Lat. 1341, fols. 187v-188r

[M549; V187v] Revelatio quae ostensa est venerabili viro Hispaniensi, Eldefonso Episcopo, in Spiritu sancto, mense decimo.¹

[Pa122r; Pb63r] Anno octingentesimo² quadragesimo quinto incarnationis Christi Iesu Domini nostri,³ calculus iste, id est, mensura trium digitorum anguli,

panis in rotundum azymi⁴ sic composita est,⁵ scripta sub quantitate ista,⁶ per revelationem Dei summi, in mense X, feria VII diluculo, iam opere consueto expleto, in visu apparuit mihi.

Igitur, istae rotae duae, duobus ferris incisae, ad unum panem⁷ pertinent semper, inter⁸ utramque partem factae.

Si⁹ valens ubique discurrit moneta terreni regis, cur non melius valens¹⁰ discurrat semper¹¹ ubique moneta caelestis regis? [Pb64r] Ecce puncta, quae¹² in¹³ rotis sunt picta, retro quinque acta, et rotae, id est¹⁴ puncta, ostendunt quod nec initium habet Deus in medio manens, nec finem,¹⁵ sicut nec puncta, nec rota per gyrum

Intuemini, iuxta fluvium Chobar, Ezechielem prophetam colluctantem et colloquentem apud quinque rotas et quatuor animalia, unumquodque animal habentem¹⁶ per quadrum quatuor facies in unoquoque¹⁷ capite, dum esset rota in rotis, consistens loco medio. Infra tria etenim puncta, intra quae sunt duae quasi prae¹⁸ omnibus rebus columnae, Trinitas est,¹⁹ infra se habens omnia, quamquam in medio sedeat dum omnes in circuitu sint²⁰ offerentes munera. Si est via pedum in terris, est veritas capitis in caelis, vita pectoris²¹ est in medio²² manens, reddenda sanctis.

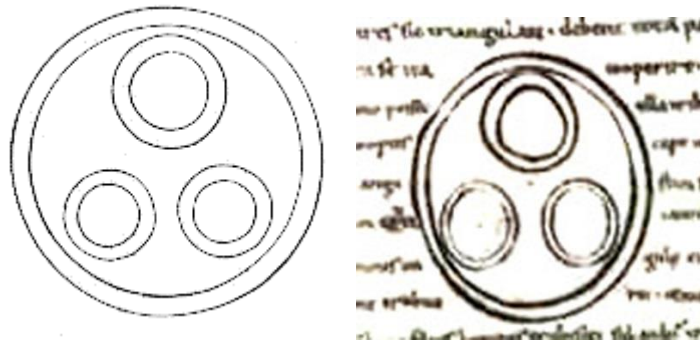
Reminiscamur igitur²³ paulisper quid superius in pectore Aaron²⁴ quaesivimus, dum panes azymos²⁵ effectos esse vitae sempiternae affirmavimus. Si fuerint Andreas et Jacobus socii in terris, et sunt²⁶ consociati, sicut sunt Petrus et Paulus, cum altissimo Deo omnipotentissimo,²⁷ et²⁸ sancti omnes in caelis. Quatuor Evangelistae dant testimonia Jesu cum omnibus sanctis eius²⁹ undique.

Sicut³⁰ pollex hominis totum debet nummum operire,³¹ sic³² tres nummi, hac³³ Trinitate, Deo [Pb64v] regente, invicem se³⁴ tot tres tangentes quasi³⁵ ita³⁶

triangulati,³⁷ debent totam panis hostiam infra se ita cooperire, ut nec ullum nummum ex toto possit ulla ex aliis tribus³⁸ partibus discooperitis³⁹ capere in se,

in tantum,⁴⁰ ut⁴¹ nec angustior sit panis infra,⁴² nec latior extra, tantum, quantum est albus unguis hominis⁴³ circulus.

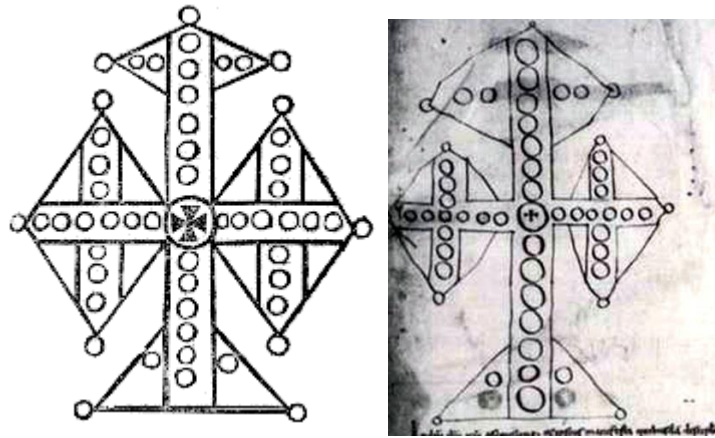
Et quid plura? *Qui me erubuerit*, dicit Dominus Jesus Christus, *et sermones meos, hunc erubescet Filius hominis*;⁴⁴ subauditur, tribulantem audire, aspicere, adiuvare, *cum venerit in maiestate sua, et Patris, et sanctorum angelorum*. [Luc 9.26] *Et qui vos spernit, me spernit; et qui vos audit, me audit; et si sermonem meum servaverint*,⁴⁵ *et vestrum servabunt*. [Luc. 10.16] Et ego voluntatem amantium⁴⁶ et⁴⁷ timentium me⁴⁸ faciam, et deprecationem⁴⁹ eorum exaudiam, et eos salvos faciam.⁵⁰

Redeamus iam ad ordinem.⁵¹

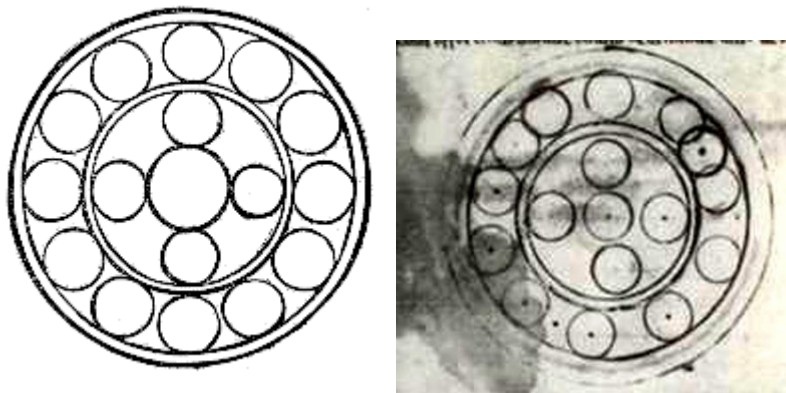
In Natale igitur⁵² Domini, in prima missa, et secunda, ac tertia, offerendi sunt panes aequali numero et figura, semper in rotundum⁵³ duodecim [M550] per gyrum⁵⁴ ad significandum chorum angelicum;⁵⁵ et in medio⁵⁶ quinque in crucis modum ad significandos Evangelistas, et unicum⁵⁷ Filium, quem

testantur quasi undique sustinentes,⁵⁸ pro redemptione generis humani olim crucifixum. Divide ipsos⁵⁹ simul mixtos per septem et decem,⁶⁰ quia novem sunt ordines angelorum, invenies quod per⁶¹ septiformem⁶² spiritum⁶³ sanctum⁶⁴ [Pb65r] est decimus Homo-Deus, generando carne creatus, et creando in Maria Virgine specie humana formatus. De officiis vero ternis, junge⁶⁵ panes simul omnes,⁶⁶ fiunt quinquaginta⁶⁷ et unus. Supra,⁶⁸ invenies autem, amice Dei,⁶⁹ in deifica significatione, quod, si unus est Deus, omnem significat in Deo plenitudinem⁷⁰ numerus quinquagenarius, sicut centenarius, insuper⁷¹ et denarius,⁷² sicut et⁷³ millenarius. Hoc ipsum decimo mense Natalis Domini significante, in quo Christo homine Deo⁷⁴ est corporaliter,⁷⁵ non habitans, sed semper manens, omnis divinitatis plenitudo, teste⁷⁶ idipsum Apostolo Paulo.

In Pascha, resurrectionis scilicet dominica,⁷⁷ de qua fit sermonis ratio ista,⁷⁸ centum triginta et quinque panes sunt offerendi in modum crucis⁷⁹ per tria⁸⁰ trium missarum officia, videlicet quadraginta et quinque in unaquaque missa, ita.⁸¹

[V188r]. In Domini Jesu Christi Ascensione, [Pa122v] eiusque⁸² fit⁸³ VI kalendas Augustas, V in mense,⁸⁴ manifesta quibusdam discipulis in monte excelso⁸⁵ Transfiguratione,⁸⁶ ita sunt uno⁸⁷ eodemque numero et ipsa⁸⁸ figura penes offerendi, sicut⁸⁹ et in Natale Domini.⁹⁰

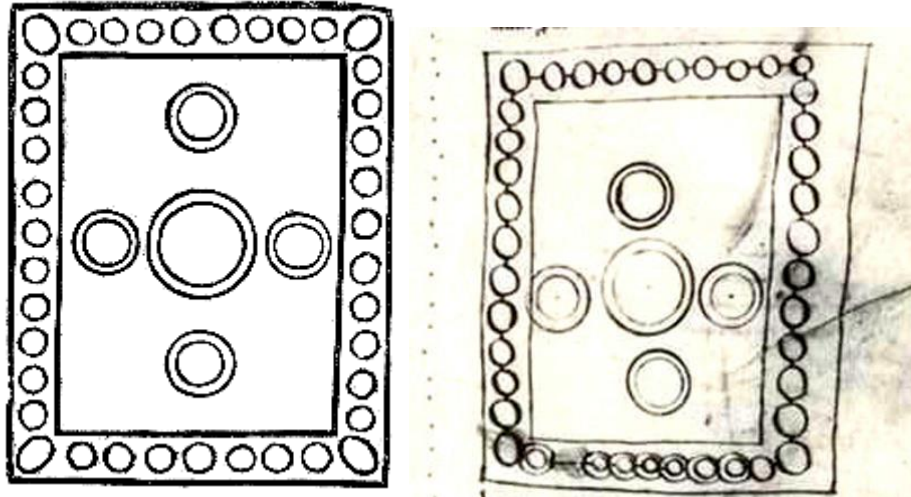
Intuentes mente, consideremus de significatione facta in piscibus centum quinquaginta tribus. Velociter innuam⁹¹ per Athanasium, dum:⁹² non tres, sed unus; qualis Pater, talis Filius, talis⁹³ Spiritus sanctus. Et ecce, omnis [Pb65v] plenitudo et latet et patet, significata in Patre et Filio et Spiritu sancto⁹⁴ a Joanne in caelis.⁹⁵ Sed neque Pater sine Filio et⁹⁶ Spiritu auditur a Joanne in caelis^{97, 98}

neque Filius sine Patre et Spiritu⁹⁹ videtur in flumine Jordanis, neque Spiritus sanctus¹⁰⁰ sine Patre et Filio aspicitur volans per spatium huius aeris, teste Christo, dicente Philippo Apostolo,¹⁰¹ qui quaerebat videre Patrem: *Qui videt me*¹⁰², inquit,¹⁰³ *videt et*¹⁰⁴ *Patrem, quia Pater*¹⁰⁵ *in me manens ipse facit opera.* [Io. 14.9f.] Ergo, intellige,¹⁰⁶ homo, qui¹⁰⁷ habes ipse tres personas in te, dissimiles inter se: animam viventem, carnem apparentem, spiritum sine intermissione exientem a¹⁰⁸ te et revertentem,¹⁰⁹ quoniam¹¹⁰ Pater est ipse vita sempiterna, Filius ipsa locutio sempiterna, Spiritus¹¹¹ ad instar radii solis¹¹² exiens et revertens, splendor lucis aeternae. Idcirco, ne putes ipsum altissimum Deum Patrem esse confuse ipsum unicum Filium proprium. Definit sanctus Sedulius, dicens mirabiliter:¹¹³ *Non quia qui summus Pater est, et Filius hic est; sed, quia quod summus Pater est, et Filius hoc est.*

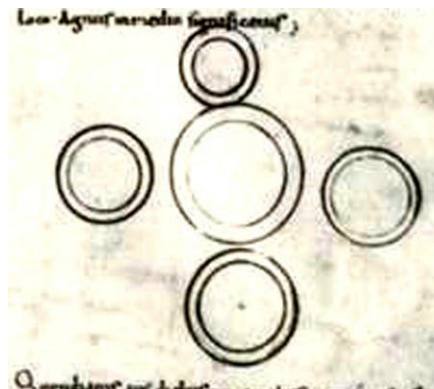
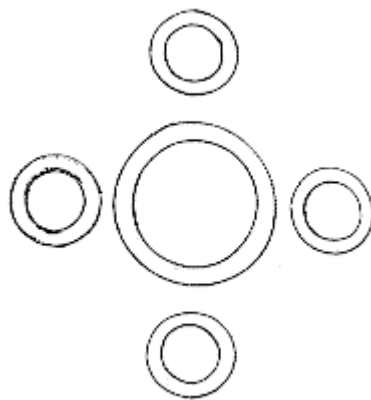
Dicamus de mysterio.¹¹⁴

In Pentecosten¹¹⁵ vero,¹¹⁶ sub quadrata, cum cruce tamen in medio, caelestis Hierusalem civitatis figura,¹¹⁷ tot panes offerendi sunt per omnia,¹¹⁸ quot¹¹⁹ in Resurrectione Dominica, prout videtur in subsequenti figura.¹²⁰

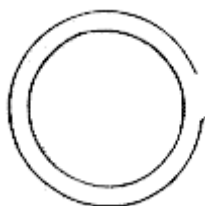

[M551] In diebus autem dominicis, et Dei sanctorum festis, nec amplius¹²¹ sunt offerendi panes,¹²² nec minus maxime,¹²³ nisi tantum¹²⁴ quinque in modum crucis.¹²⁵ Ille etenim panis medius saepe debet esse potius maior, et honestior aliis omnibus; de quo legitur in quodam loco, Agnus in medio significatus.¹²⁶

Quotidianis autem diebus, nec amplius, nec minus, [Pb66r] nisi tantum

semper unus,¹²⁷ quia¹²⁸ unus est Deus qui est¹²⁹ semper supra omnes unus.¹³⁰

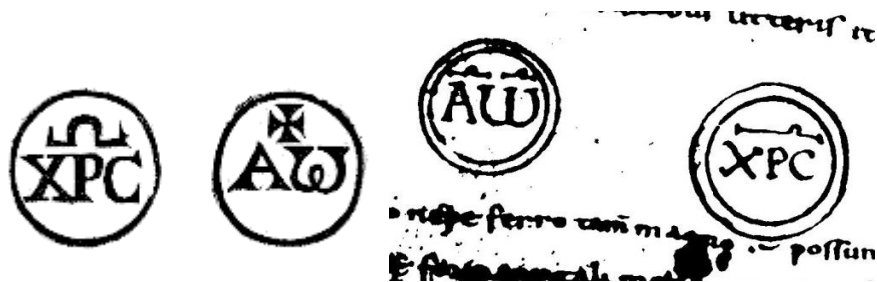

[Pa188v] Quia¹³¹ in sic parvo¹³² libri spatio huius,¹³³ nisi sit ut¹³⁴

latissima bibliotheca, magna non possum per¹³⁵ ipsos panes sic pictos, sicut esse debent integre facti, et super altare positi,¹³⁶ nec¹³⁷ ipsas figuras¹³⁸ ipsarum sollemnitatum,¹³⁹ prout est supra scriptum figuris,¹⁴⁰ seu quantitates, hoc est magnitudines,¹⁴¹ ostendere;¹⁴² ut¹⁴³ saltem, velut¹⁴⁴ per¹⁴⁵ puncta, hoc¹⁴⁶ debere ostendendo¹⁴⁷ significare. Et, sicut supra praefigurando denotavimus, iterum ob memoriam cordis replicamus.¹⁴⁸

In Natale Domini, sicut audistis,¹⁴⁹ decem et septem, tribus vicibus¹⁵⁰ sic. In Resurrectione Dominica,¹⁵¹ quadraginta et quinque panes tribus vicibus.¹⁵² Sic in Ascensione Domini, decem et septem panes tribus vicibus.¹⁵³ Sic in Pentecosten,¹⁵⁴ quadraginta et quinque panes tribus vicibus. Sic in Transfiguratione Domini,¹⁵⁵ quae est supra scripto tempore,¹⁵⁶ decem et septem panes tribus vicibus, sicut¹⁵⁷ in Natale.¹⁵⁸ In Dominicis autem diebus,¹⁵⁹ et sanctorum

festis,¹⁶⁰ semel tantum, hoc est vice una,¹⁶¹ quinque panes sic. Si cui forte videtur¹⁶² impossibile, nausea repleta mente, sic tot panes,¹⁶³ tantos¹⁶⁴ omnes aequali magnitudine, Deo simul offerre, saltem unus medius ex his quintus,¹⁶⁵ ille panis¹⁶⁶ dominicus, sit sic magnus, et ita scriptura plenus,¹⁶⁷ utraque¹⁶⁸ parte¹⁶⁹ perornatus,¹⁷⁰ prout in duabus rotis¹⁷¹ est demonstratum¹⁷² superius. [Pb66v] Ceteri alii habeant unusquisque tertiam partem magnitudinis eius,¹⁷³ et unum tantum nomen¹⁷⁴ scriptum,¹⁷⁵ nihil amplius,¹⁷⁶ ex his nominibus tribus:¹⁷⁷ aut XPC, aut IHC, aut DS. Aliud nomen Dei¹⁷⁸ ullum nemo assumat, solum volens in hostia scribere illum, nisi¹⁷⁹ unum ex his tribus: quia non solum unum, si¹⁸⁰ sine altero, sed etiam vere sine multis aliis,¹⁸¹ alia¹⁸² paene nomina, sicut mihi revelatum est per Spiritum sanctum. Nihil¹⁸³ valent¹⁸⁴ in hostiis scripta sola,¹⁸⁵ nisi tantum¹⁸⁶ unum¹⁸⁷ ex his tribus nominibus qualevis, aut XPC, aut IHC, aut DS. Non DNS, non REX, non PAX, non OMNIPOTENS, non VITA, non PANIS, ut quidam apocryphi putant; nisi tantum in una parte XPC, in altera¹⁸⁸ Crux cum duabus litteris, sic.¹⁸⁹

In uno nempe ferro, tamen magno, possunt quinque simul¹⁹⁰ confici¹⁹¹ hostiae, formari¹⁹² tali modo ut maior panis¹⁹³ medius,¹⁹⁴ qui¹⁹⁵ primus¹⁹⁶ pictus¹⁹⁷ est superius scripta, et quatuor alii¹⁹⁸ minores,¹⁹⁹ partem eius tertiam quippe²⁰⁰ habentes,²⁰¹ sicut istae²⁰² sunt²⁰³ hic, rotulae duae sic, parvi²⁰⁴ per quatuor angulos ipsius ferri; ita ut in uno habeat scriptum XPC sursum, in altero IHC deorsum,²⁰⁵ et ad laevam REX. [Pb67r]

Sed non²⁰⁶ est solus²⁰⁷ offerendus, aut sine illo²⁰⁸ maximo, aut sine ullo²⁰⁹ ex aliis tribus parvis,²¹⁰ et in quarto loco,²¹¹ DS, quasi ad meridiem.²¹²

Ut autem scire possis, amice Dei,²¹³ mirabiliter²¹⁴ certissimam²¹⁵ hostiarum talium mensuram, quae te²¹⁶ non sinat in se²¹⁷ ullatenus errare: audi, cuius²¹⁸ sit ponderis ostensus panis primus²¹⁹ superius in rotis maioribus. Audi, cuius²²⁰ et in istis et minoribus²²¹ perspice.²²² Audi,²²³ prout revelante atque²²⁴ regente simul²²⁵ sancta Trinitate, in Spiritu eius²²⁶ didici verissime.

Tres nummi moderni tantum pondus habent, quantum habent²²⁷ CLIII maxima grana ceruleia,²²⁸ Aquitanae²²⁹ tritici nostri.²³⁰ Et maior illa hostia, adhuc igitur²³¹ cruda, tantum²³² pondus habet quantum tres nummi, si fuerint²³³ iuste ac recte²³⁴ appensi in statera. Et postquam est²³⁵ igne cocta,²³⁶ minuitur²³⁷

pondus eius²³⁸ parte sexta. Minor etiam²³⁹ hostia non²⁴⁰ amplius quam²⁴¹ tantum²⁴² pondus unius nummi habeat,²⁴³ aut unius nummi unaquaeque sint minores hostiae, aut trium nummorum tres simul²⁴⁴ pondere,²⁴⁵ hoc ipsum sancta Trinitate non sine magno mysterio regente.²⁴⁶

Cum enim considero de numero in piscibus,²⁴⁷ centum videlicet²⁴⁸ quinquaginta [Pb67v] tribus,²⁴⁹ et de tot simili numero grana tritici,²⁵⁰ data²⁵¹ in pondere in nummis tribus,²⁵² et de panis hostia,²⁵³ quae non est maior, nec²⁵⁴ est minor, si fuerit iustissime ponderata, nisi (prout scriptum est²⁵⁵) mensuratum in²⁵⁶ mensura trium digitorum anguli²⁵⁷ panis²⁵⁸ et²⁵⁹ trium nummorum²⁶⁰ spatio superius est ostensum. Stupefactus [Pa123r] admiror²⁶¹ nimis vere deificam dispensationem, et praeordinationem, et dispositionem.

Hoc enim non sit alicui dubium quod hostiae, quamvis habeant diversas et dissimiles in libro formas, id est illic maior, istic minor, cum fuerit certe uniuscuiusque ponderis in ferris expressa, absque ambiguitate, statim cognoscetur in gyro certissima forma.

Dicamus de pondere.

Et²⁶² ecce tres tales²⁶³ nummi quorum pondus nec²⁶⁴ amplius nec minus quam²⁶⁵ maior nostra²⁶⁶ suscipit²⁶⁷ hostia, si iustissimo²⁶⁸ pondere fuerit facti²⁶⁹, nec plus, nec minus, secundum antiquam consuetudinem, suscipiunt pondus,²⁷⁰ hoc ipsum sancta Trinitate regente,²⁷¹ nisi²⁷² quantum habent in se centum

quingenta et tria²⁷³ magnitudinem grana²⁷⁴ tritici nostri.²⁷⁵ Et²⁷⁶ trecenti tales nummi antiquam per viginti et quinque solidos²⁷⁷ efficiunt libram, et²⁷⁸ duodecim tales librae, quae fiunt per tria millia, sexcentos nummos, sextarium tritici unum efficiunt.²⁷⁹ Ex quo, septem panes formari possunt, ex²⁸⁰ quibus aut²⁸¹ per totam hebdomadam²⁸² homo vivere unus potest, aut septem in una die. Etenim²⁸³ modius aequus et iustus debet esse per decem et septem tales²⁸⁴ sextarios aequos, qui potest in uno die, sancta Trinitate regente,²⁸⁵ centum decem et novem homines die pastui²⁸⁶ conductos sustinere.²⁸⁷

Hactenus de²⁸⁸ pondere, [Pb68r] et forma,²⁸⁹ et mensura adiuvante Domino²⁹⁰ Christo et operante, disputavimus et sicut²⁹¹ auditum est superius, prout potuimus,²⁹² scribendo definivimus. Tempus est lactucas agrestes demonstrandas quasi de aliis revertentes actibus, seu fatigati diveamus.²⁹³

---

¹ Revelatio ... decimo] om. PaPb; Revelatio ... septimo M

² octingentesimo] octingentesimo ut vid. Pb

³ Christi ... nostri] Domini nostri Iesu Christi MV

⁴ panis ... azymi] in rotundum panis azymi MV

⁵ est] et VPb

⁶ quantitate ista] ista quantitate Pa: hac quantitate ista Pb

⁷ panem] om. Pa

⁸ inter] in Pa

⁹ Si] om. Pa

¹⁰ valens] praevalens MV

¹¹ discurrat semper] semper discurrat MV

¹² quae] per Pa: pro Pb

¹³ in] om. PaPb

¹⁴ id est] et MV; ad est Pa

¹⁵ habet ... finem] nec finem habet Deus in medio consistens V: nec finem habeat Deus in medio consistens M

¹⁶ habentem] habens M

¹⁷ unoquoque] unumquoque ut vid. V

¹⁸ prae] pro PaPb

-
- ¹⁹ Trinitas est] est Trinitas M: om. est V
²⁰ sint] sunt M
²¹ pectoris] peccatoris Pa
²² est in medio] in medio est PaPb
²³ igitur] om. MV
²⁴ superius in pectore Aaron] in pectore Aaron superius MV
²⁵ panes azymos] azymos panes MV
²⁶ et sunt] om. Pa: consociati et sunt Pb
²⁷ omnipotentissimo] omnipotenti MV
²⁸ et] om. PaPb
²⁹ eius] om. MVPa
³⁰ post sicut add. enim MV
³¹ operire] operiri VPaPb
³² sic] si Pa
³³ hac] hoc PaPb
³⁴ post se add. tangentes M
³⁵ quasi] om. M
³⁶ ita] sic MV
³⁷ triangulati] triangulante Pa: triangulatae Pb
³⁸ ex aliis tribus] tribus ex aliis MV
³⁹ partibus discoopertis] discoopertis partibus PaPb
⁴⁰ in se in tantum] om. PaPb
⁴¹ post ut add. et PaPb
⁴² infra] intra PaPb
⁴³ unguulae hominis] hominis unguulae PaPb
⁴⁴ Qui ... hominis] Qui me erubescit et meos sermones, dicit Dominus, hunc Filius hominis erubescet MV
⁴⁵ servaverint] servaverunt M
⁴⁶ post amantium add. me PaPb
⁴⁷ et] ac MPa
⁴⁸ me] om. Pb
⁴⁹ deprecationem]deprecationes Pb
⁵⁰ et deprecationem ... faciam] om. MV
⁵¹ Redeamus ... ordinem] om. PaPb
⁵² igitur] vero MV
⁵³ in rotundum om. MV
⁵⁴ post gyrum add. hoc est in rotundum MV
⁵⁵ chorum angelicum] angelicum chorum MV
⁵⁶ in medio] medio MV
⁵⁷ post unicum add. Dei MV
⁵⁸ undique sustinentes] sustinentes utique MV
⁵⁹ ipsos om. Pa
⁶⁰ simul ... decem] per decem et septem simul mixtos MV
⁶¹ per] semper MV
⁶² septiformem] septiformis M
⁶³ spiritum] spiritu MV
⁶⁴ sanctum om. Pa
⁶⁵ junge] junges Pa
⁶⁶ simul omnes] omnes simul Pa

-
- 67 quinquaginta] quadraginta M
 68 supra] om. MV
 69 Dei] om. PaPb
 70 in ... plenitudinem] plenitudinem in Deo MV
 71 insuper om. MV
 72 post denarius add. insuper MVPb
 73 sicut et] sicut MV
 74 Christo ... Deo] Deo Christo et homine MV; Christo hominum Deo Pa
 75 est corporaliter] corporaliter est MV
 76 teste] testante M
 77 resurrectionis ... dominica] scilicet dominica resurrectionis MV
 78 ista] om. MV; isti Pa
 79 in ... crucis] in crucis modum MV
 80 tria] om. MV
 81 ita] om. PaPb
 82 eiusque] ipsius MV
 83 fit] om. MV
 84 VI ... mense] om. MV
 85 in monte excelso] om. PaPb; in montem excelsum V
 86 post Transfiguratione add. quae fuit sexto kalendas Augustas, quinto in mense MV
 87 uno] in PaPb
 88 ipsa] om. MV
 89 sicut] similiter omnino MV
 90 post Domini add. Ut ostenditur MV
 91 Velociter innuam] vel aliter MV
 92 dum] altius intuendum M altius innuendum V
 93 post talis add. et Pa
 94 sancto] om. Pb
 95 a Joanne in caelis] om. PaPb
 96 Sed ... et] om. MV
 97 Sed neque ... in caelis] om. M
 98 Spiritu ... caelis] om. MV
 99 Spiritu] Spiritu sancto] MV
 100 sanctus] om. PaPb
 101 Apostolo] om. PaPb
 102 Qui ... et] Qui querebat videre Pa
 103 inquit] om. PaPb
 104 et] om. Pa
 105 post Pater add. inquit PaPb
 106 Ergo intellige] Intellige ergo MV
 107 qui] quid Pa
 108 a] in PaPb
 109 et revertentem] om. M
 110 quoniam] quia MV
 111 Spiritus] Spiritus sanctus MV
 112 radii solis] radiis solis Pa; solis radii MV
 113 dicens mirabiliter] mirabiliter dicens MV
 114 Dicamus ... mysterio] om. PaPb
 115 Pentecosten] Pentecoste M

-
- 116 vero] etiam MV
117 caelestis ... figura] civitatis figura caelestis Hierusalem MV
118 post omnia add. subaudis missarum officia MV
119 quot] quotquot Pb
120 prout ... figura] om. PaPb
121 nec amplius] amplius non MV
122 offerendi panes] panes offerendi Pb
123 maxime] om. PaPb
124 nisi tantum] quam MV
125 in ... crucis] in crucis forma MV
126 Ille ... significatus] om. PaPb
127 tantum ... unus] unus tantum M
128 quia] om. PaPb
129 qui est] om. PaPb
130 semper ... unus] et hic infra de quo loquimur in medio Agnus significatus. Idcirco panis semper
medius debet esse potius albus, maior, et honestior aliis omnibus Pa: hic semper infra. etc. Pb
131 Quia] Et quoniam MV
132 parvo] parvi PaPb
133 spatio huius] huius spatio PaPb
134 Post ut add. est PaPb
135 post magna ... panes add. integre factos et litteris MV
136 positi] poni MV
137 nec] om. PaPb
138 figuras] om. PaPb
139 ipsarum sollemnitatum] sollemnitatum ipsarum MV
140 supra ... figuris] scriptum supra figuras MV: add. sic Pb
141 hoc ... magnitudines] om. PaPb
142 ostendere] ostendere possum M
143 ut] om. M
144 velut] om. PaPb
145 per] om. M
146 post hoc add. velim M
147 ostendendo] demonstrando MV
148 Et ... replicamus] om. PaPb
149 sicut audistis] om. PaPb
150 tribus vicibus] per tres vices M
151 Dominica] Domini MV
152 tribus vicibus] per tres vices M
153 Sic ... vicibus] om. MV
154 Pentecosten] Pentecoste M
155 Domini] om. MV
156 quae ... tempore] om. PaPb
157 sicut] similiter MV
158 in Natale] om. PaPb
159 Dominicis ... diebus] diebus autem Domincis PaPb
160 festis] festivitibus MV
161 hoc ... una] om. PaPb
162 forte videtur] videtur forte M
163 tot panes] om. MV
164 post tantos add. panes MV

-
- 165 ex ... quintus] om. PaPb
 166 panis] scilicet MV
 167 plenus] om. MV
 168 utraque] om. PaPb
 169 parte] om. MPaPb
 170 perornatus] ornatus PaPb
 171 duabus rotis] rotis duabus MV
 172 est demonstratum] demonstratum est MV
 173 eius] om. MV
 174 tantum nomen] nomen tantum MV
 175 scriptum] om. M
 176 nihil amplius] om. M
 177 nominibus tribus] tribus nominibus scriptum M
 178 Dei] om. MV
 179 nisi] ni M
 180 unum si] om. PaPb
 181 multis aliis] aliis pluribus M
 182 alia] cetera M
 183 Nihil] Nil Pb
 184 Nihil valent] non debent MV
 185 scripta sola] scribi MV
 186 tantum] om. MVPa
 187 unum] unus PaPb
 188 altera] alia MV
 189 sic] ita MV
 190 simul] add. ergo Pb
 191 confici] om. MV
 192 formari] om. PaPb
 193 panis] om. MV
 194 medius] media MV
 195 qui] quae MV
 196 primus] primo MVPb
 197 pictus] om. MV
 198 alii] aliae MV
 199 minores] om. PaPb
 200 quippe] quoque V
 201 partem ... habentes] om. PaPb
 202 istae] istar* Pb
 203 sunt] om. Pb
 204 sicut ... parvi] om. MV
 205 deorsum] iosum Pb
 206 non] numquam MV
 207 solus] om. PaPb
 208 aut ... illo] absque ullo MV
 209 ullo] uno PaPb
 210 parvis] om. MV
 211 loco] om. PaPb
 212 DS ... meridiem] ad meridiem DS MV
 213 amice Dei] Dei fidelis MV
 214 mirabiliter] om. MV

-
- 215 certissimam] certam MV
216 te] om. Pb
217 in se] om. MV
218 cuius] cuius ergo Pb
219 primus] primo M: primi V
220 cuius] om. Pb
221 et ... minoribus] in minoribus M
222 perspice] om. PaPb
223 Audi] om. MV
224 atque] ac MV
225 simul] individua simul MV
226 eius] om. MV
227 habent] om. MV
228 grana ceruleia] cerulei grana MV
229 Aquitanae] quod MV
230 tritici nostri] triticum dicitur MV
231 igitur] om. MV
232 tantum] quantum Pb
233 fuerint] fuerit Pb
234 si ... recte] om. MV
235 postquam est] om. MV
236 cocta] decocta MV
237 minuitur] minuatur PaPb
238 eius] om. MV
239 etiam] panis PaPb
240 non] nil PaPb
241 quam] nisi PaPb
242 tantum] om. MV
243 pondus ... habeat] unius nummi habeat pondus MV
244 tres simul] verissime V
245 aut ... pondere] aut bene sit hostia pondus habens unius nummi aut bene trium nummorum veraciter
atque certissime PaPb
246 sancta ... regente] non sine magno mysterio sancta Trinitate regente] MV
247 in piscibus] piscium MV
248 videlicet] om. PaPb
249 tribus] trium MV
250 simili numero grana] similiter granis MV
251 data] om. MV
252 nummis tribus] tribus nummis MV
253 panis hostia] hostia panis MV
254 nec] non PaPb: post nec om. est MV
255 est] et Pb
256 mensuratum in] om. MV
257 digitorum anguli] anguli digitorum MV
258 panis] om. MV
259 et] om. Pb
260 trium nummorum] nummorum trium MV
261 Stupefactus admiror] Admiror stupefactus MV
262 Dicamus ... Et] om. PaPb

-
- 263 tales] om. PaPb
 264 nec] non MV
 265 quam] om. PaPb
 266 nostra] om. MV
 267 suscipit] continet MV
 268 post iustissimo add. fuerit MV
 269 fuerit facti] factum MV
 270 nec ... pondus] om. Pb; nec amplius nec minus Pb
 271 hoc ... regente] om. MV
 272 post nisi add. tantum Pb
 273 et tria] tres MV
 274 grana] om. PaPb
 275 nostri] maioris MV
 276 et] om. PaPb
 277 solidos] solidorum PaPb
 278 Et] om. PaPb
 279 unum efficiunt] efficiunt unum MV
 280 ex] de MV
 281 aut] om. MV
 282 hebdomadam] septimanam PaPb
 283 etenim] Totus PaPb
 284 tales] om. PaPb
 285 sancta ... regente] Domino protegente MV
 286 pastui] pastu PaPb
 287 sustinere] sustintare MV
 288 Hactenus de] Quia iam de azymis et PaPb
 289 et forma] om. PaPb
 290 Domino] om. Pb
 291 et sicut] prout PaPb
 292 prout potuimus] om. Pb
 293 Tempus ... diveamus] om. MV: add. FINIT FINIT FINIT LUDENDO DICIT Pb